

ECOURI

UCRAINE

Revistă literar-culturală și educativ-informativă
a Uniunii Ucrainenilor din România

68 | IANUARIE
2025

90 de ani de la naștere

Vasyl
Symonenko
(1935-1963)

Există în Filosofie două categorii îngemănate și foarte interesante: *Necesitate* și *Întâmplare*. Aplicate la existență, în general, și la viață, în particular, ele ne conduc la o constatare certă și, subiectiv vorbind, dureros de dezamăgitoare: orice existență – deci și viața – este o *întâmplare*, care *necesită* un final *obligatoriu*. Se constată, astfel, că totul, dar absolut totul, în afară de Creator, de Tatăl Ceresc, are un *început* și un *sfârșit*. Omul, animalele și plantele se nasc și mor – nașterea fiind o *întâmplare*, iar moartea o *necesitate* –, popoarele apar și dispar, imperiile apar și dispar, stelele și planetele apar și dispar ș.a.m.d., într-un cuvânt, totul. Dar *când* anume are loc apariția și *când*, dispariția ține, desigur, de *întâmplare* și intră în altă categorie filosofică – *Timpul*. Iar intervalul între apariție și

dispariție nu ne este de cele mai multe ori – iarăși subiectiv vorbind – indiferent.

Și Vasyl Symonenko, ca om, se încadrează și el în cele două categorii filosofice, numai că poetul, fiind o valoare și un simbol național, de aceea la el interesează în mod deosebit intervalul dintre ele, adică durata vieții, și, desigur, de ce la Vasyl Symonenko *necesitatea* a fost atât de hotărâtor influențată de *întâmplare*, dând naștere unui destin tragic.

Dar *întâmplarea* a jucat un rol hotărâtor – de data aceasta unul fericit – în viața a doi înaintași de-ai lui Vasyl Symonenko: este vorba de marii scriitori Taras Șevcenko și Ivan Franko. Iată, pe scurt, aceste întâmplări cruciale. În anul 1835, boierul P. Engelhardt îl încredințează pe

lacheul său Taras Șevcenko cu contract pe patru ani lui Șăreaev, „un meșter artizan de diverse lucrări de artă” din Petersburg. La acest Șăreaev, alături de alți câțiva ucenici-zugravi, Taras Șevcenko a avut o viață foarte grea, despre care prietenul său P. Kuliș scria: „...drepturile meșterului asupra lor (a ucenicilor, *n. m.*) nu cunosc niciun fel de limite: ei îi sunt, pur și simplu, robi. Executarea tuturor treburilor casnice și gospodărești și satisfacerea tuturor mofturilor stăpânului casei și ale membrilor familiei lui erau condiții indiscutabile”. La un moment dat, Șăreaev a obținut un contract de restaurare a picturilor de pe tavanele Teatrului Aleksandrinski din Petersburg, lucrări la care Taras Șevcenko lucra din zori până seara târziu. În drum spre lucru, tânărul Taras trecea prin Grădina de Vară și acolo desena, la lumina „noptilor albe”, statuile de zei și zeițe care înfrumusețau aleile. În vara anului 1835, el a atras atenția unui domn, curios să vadă cum desenează băiatul. Acel domn s-a dovedit a fi pictorul Ivan Soșenko, student la Academia de Arte, care provenea din părțile natale ale lui Șevcenko, din Bohuslav, localitate vecină cu Kyrylivka genialului poet. Și astfel, prin Ivan Soșenko, Taras Șevcenko a ajuns bursier al Academiei, elev al marelui pictor Karl Briullov, iar acesta, împreună cu alți binefăcători (V. I. Hryhorovyci, V. A. Jukovski, A. Venețianov), a făcut toate demersurile care au dus la răscumpărarea lui Taras Șevcenko din iobăgie. Era 22 aprilie 1838. Dar dacă în vara anului 1835 Ivan Soșenko nu l-ar fi întâlnit *întâmplător* în Grădina de Vară din Petersburg, oare ce soartă ar fi avut Șevcenko? Ar fi ajuns cel mai mare poet al Ucrainei și un adevărat apostol al neamului său?

(Continuare la pag. 7)

Corneliu IROD

„Moise însă era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ.” Ce cuvinte simple, dar pline de însemnătate! Această descriere îi este făcută lui Moise în cartea biblică **Numerii 12: 3**. De-a lungul vieții sale, Moise a fost conducător, mediator al legământului Legii, profet, judecător, comandant, istoric și scriitor. Profetul poporului evreu s-a remarcat printr-o conduită demnă de un om cu principii morale înalte, care urăște răul și iubește binele. El a cultivat calități remarcabile, datorită cărora a câștigat respectul și ascultarea multor israeliți. A fost un om curajos, ferm, responsabil, bine instruit, blând, răbdător, perseverent, umil și iubitor. Moise a lăsat posterității cinci¹ cărți biblice (Pentateuh), în care a consemnat fapte istorice, informații științifice exacte, norme de igienă și numeroase sfaturi utile pentru viața de zi cu zi, actuale chiar și în zilele noastre. Însă mulți cititori ai Bibliei au rămas impresionați, în special de relatarea despre eliberarea poporului evreu din sclavia egipteană și peregrinarea acestuia, timp de 40 de ani, prin pustiu. Printre cei care au meditat îndelung asupra acestei relatări, putem afirma că s-a numărat și poetul, prozatorul și dramaturgul ucrainean Ivan Franko.

Ivan Franko (1856-1916) a demonstrat, prin operele sale, o cunoaștere profundă a textului biblic, care nu îl putea lăsa indiferent, datorită valorii sale inestimabile. El a fost pe deplin dedicat literaturii, iar, ca rezultat, în anul 1916, a fost nominalizat la Premiul Nobel pentru Literatură. Ivan Franko a scris peste 6000 de opere literare, unele dintre acestea au fost interzise de regimul de la acea vreme, în timp ce altele nu au fost publicate nici până în prezent. De asemenea, el s-a dovedit a fi un bun traducător și teoretician. În viziunea sa, literatura nu trebuie să aibă ca scop doar înfățișarea realității, ea trebuie să *analizeze* realitatea, cauzele și efectele ei, deoarece toate acestea contribuie la formarea unei imagini de ansamblu a lumii înconjurătoare. Analiza lui Franko asupra realității l-a determinat să iubească imaginea societății ucrainene contemporane lui. Mai mult decât atât, el s-a dedicat poporului său, folosindu-și talentul și condeiul pentru a apropia literatura ucraineană de cea europeană. Franko

a abordat diferite teme reprezentative pentru societatea contemporană lui, însă a acordat un loc special temelor și motivelor biblice.

„Moise” este un poem filosofic, scris de Ivan Franko, în anul 1905. Poemul începe cu un prolog adresat poporului ucrainean și continuă cu prezentarea peregrinării poporului evreu în pustiu. Conținutul poemului poate fi împărțit în 20 de părți, care conțin trăsături specifice modernismului și neoromantis-mului. Această operă literară este o dovadă a faptului că Franko cunoștea bine Scripturile, era familiarizat cu această relatare, iar datorită genialității și a talentului său, a reușit să armonizeze propriul poem cu istoria și detaliile biblice. Franko nu dorea să rescrie relatarea biblică, ci scopul său era să o transforme într-un exemplu-avertisment pentru cititorii săi. Personajul principal al poemului este Moise, un profet pe care îl lăsa deja puterile și care începea să piardă controlul și autoritatea asupra poporului. Tocmai imaginea omului dedicat pe deplin propriei națiuni, dar respins de aceasta din cauza spiritului de nemulțumire care o definește, este tema centrală a operei.

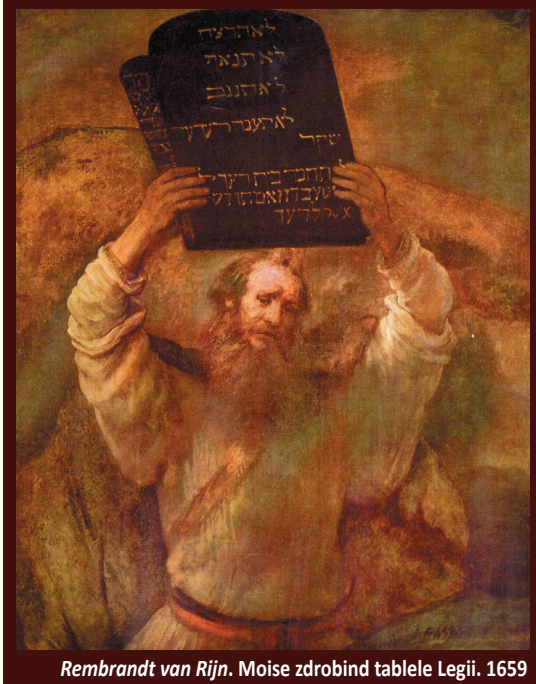
Un alt aspect remarcabil pe care îl observăm în urma citirii poemului este iubirea sinceră pe care Franko o simțea față de poporul său. Așa cum Moise și-a dedicat întreaga viață pentru a-și elibera și conduce poporul, la fel și Ivan Franko și-a dăruit fără rezerve capacitățile intelectuale și talentul pentru a-și trezi conaționalii din starea de pasivitate în care se aflau. Asemenea profetului Moise, care i-a avertizat în nenumărate rânduri pe evrei să ia aminte la poruncile divine pentru a nu suferi consecințe dezastruoase, Franko a prevăzut viitorul poporului ucrainean și s-a străduit să-l îndemne la acțiune, pentru a nu suferi și mai mult din cauza stăpânirii imperialiste.

Subiectul poemului este inspirat din relatarea biblică, însă Franko adaptează și descrie unele episoade din călătoria israeliților din perspectivă proprie, pentru a evidenția ideile pe care vrea să le transmită cititorilor săi.

(Continuare la pag. 2)

Jessica BILCEC

120 de ani de la apariția poemului „Moise” al lui Ivan Franko

Rembrandt van Rijn. Moise zdrobind tablele Legii. 1659

¹ Pe lângă Pentateuh (primele cinci cărți biblice: Geneza, Exodul, Leviticul, Numerele și Deuteronomul), lui Moise i se atribuie și cartea biblică Iov.

Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA, LA GAUDEAMUS 2024

Uniunea Ucrainenilor din România a participat, în data de 4 decembrie 2024, la Târgul de carte Gaudemus, Ediția 31, cu două lansări de carte, apărute sub egida și cu sprijinul financiar al UUR: „**Pagini de literatură ucraineană**”, un volum de traduceri din proza clasicii ucraineni (Marko Vovciok, Ivan Franko, Lesea Ukrainka, Myhailo Kotiubynskyi, Olha Kobyleanska, Vasyl Stefanyk și Mykola Kuliș – reprezentantul generației „Renașterea împușcată”), realizate de către Mihaela Herbil, Cristina Silaghi, Ioan Herbil și Jessica Bilcec, apărut la RCR Editorial, București, 2024, și „**Viața și Acatistul Sfântului Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava**”, un volum bilingv, în limbile română și ucraineană, redactat și tradus de către preotul Mihai Cobziuc-Morice, apărut la Editura Crimca, Suceava, 2024. Totodată, UUR a fost prezentă și cu un stand cu reviste și ziare («Український вісник» („Curierul ucrainean”), «Вільне слово» („Cuvântul liber”), „Curierul ucrainean”, «Наш голос» („Glasul nostru”), „Eouri ucrainene”, «Дзвоник» („Clopotelul”), «Бджілка» („Albinuța”)) precum și cu volume de proză, poezie, dramaturgie, volume de traduceri, științifice în limbile română și ucraineană, toate editate sub egida UUR.

În deschiderea evenimentului, gazda acestuia, președintele Filialei București a UUR, domnul Mihai Traista, le-a mulțumit celor prezenți pentru participare, invitându-l pe domnul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR și deputat în Parlamentul României pentru minoritatea ucraineană să ia cuvântul.

Domnul președinte a reiterat susținerea publicațiilor în paginile cărora sunt reflectate evenimentele și viața ucrainenilor din România, și nu numai, subliniind, de asemenea,

necesitatea apariției unor asemenea volume de traduceri sau de opere originale pentru creionarea multilaterală a identității noastre etnice, ucrainene.

În continuare, a luat cuvântul dl. Ioan Herbil, conf. univ. dr. la specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere (UBB) și președintele Filialei Cluj a UUR care a prezentat volumul „**Pagini de literatură ucraineană**”, subliniind importanța apariției acestei colecții de proză ucraineană atât pentru ucrainenii din România care, din diferite motive, nu au avut posibilitatea până acum să se familiarizeze cu opera scriitorilor menționați, dar mai ales pentru cititorul român pentru care această carte reprezintă o „poartă” de pătrundere în universul fascinant al literaturii ucrainene.

A urmat doamna Mihaela Herbil, lect. dr. în cadrul aceleiași facultăți, care a vorbit publicului prezent despre rolul și importanța fiecărui scriitor tradus în cadrul procesului literar ucrainean, la nivel micro, și însemnătatea acestora în contextul circuitului literar european, la nivel macro.

În ceea ce privește cea de-a doua carte, „**Viața și Acatistul Sfântului Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava**”, domnul Ilie Sauciuc, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană din cadrul ISJ Suceava și președintele Filialei Suceava a trecut în revistă date relevante din viața Sfântului mucenic Ioan cel Nou, născut în jurul anului 1300 în orașul Trapezunt (Turcia), viața și pătimirile căruia au fost reprezentate în pictura murală a bisericilor din Moldova.

În încheiere, au fost distribuite gratuit cele două volume, precum și alte publicații ale UUR de la standul organizației.

Sursa: www.uur.ro

Stepan TCACIUC

Viața

Iubesc până la moarte oamenii,
Iar ei mă detestă.
Îi înțeleg până la absurd pe oameni,
Iar ei nu-și deschid sufletele în fața mea.
M-am lipit de pieptul
Mamei-natură –
Ea-mi dă totul gratis
Și nu-mi cere nimic în schimb.
Florile, udate de lacrimile privirii,
Îmi oblojesc rănilor,
Ciocârlile prefac în triluri
Strigătul meu din pustiu.
Păsările-mi prefac disperarea
În cântecul sfânt al apelor.
Cerule îmi prefac iluziile
În luceferi senini.
Astfel eu renunț la sine.

Numai astfel eu renunț la sine
Pentru vecii vecilor,
Precum stelele,
Precum soarele
După care tânjește fiecare fereastră
În pelerinaj în lumea mare
Necunoscută și nevăzută.

Căutătorii adevărului

Poeții,
Căutători neobosiți ai adevărului,
Se cufundă în fiecare zori de zi,
În incertitudinea cuvintelor și a viselor
Pe care penița le-a răstignit toată noaptea
Pe crucea albă a hârtiei imaculate,
Iar săruturile cuiva mi-au înrămat
Poezia, ca pe o icoană sfântă.
Când scriu poezii,
Gravitația terestră
Devine inactivă,

Iar sufletele lor simt
În sine lumea ucraineană
Cum a simțit-o Taras Șevcenko.

Peștera

Viața mea este o peșteră,
În care învăț de la naștere
Până la mormânt
Să fiu eu însumi.
Timpul-sculptor a sculptat o peșteră
După dimensiunile mele fizice,
După arsenalul meu spiritual,
Ca nopțile și zilele mele.
Viața mea este o peșteră
Din care
Nu voi mai ieși niciodată.

Traducere din limba ucraineană
de Saveta VĂRĂREANU

120 de ani de la apariția poemului „Moise” al lui Ivan Franko

(Continuare de la pag. 1)

Acest lucru explică faptul că unele momente din poem, cum ar fi discuția dintre Moise și copii, precum și povestea despre Orion, nu apar în relatarea biblică. De asemenea, la ilustrarea despre spin, pe care o găsim în cartea biblică **Cartea Judecătorilor** 9: 8-15, Ivan Franko adaugă, în poemul „Moise”, alți arbori: cedrul Libanului, stejarul, mestecănul, dar și nalba. Când vorbește despre bărbaii de seamă ai poporului care au murmurat și s-au răzvrătit împotriva lui Moise, Franko nu îl menționează pe Core. Însă amintește un obiect precum arca legământului, în care erau păstrate cele zece porunci. De asemenea, el menționează de 38 de ori numele divin „Iehova” (corect, Iahve, *n. red.*).

În acest poem, Franko se concentrează asupra rolului de conducător al poporului și îl înfățișează pe Moise, înaintat deja în vârstă, ca fiind un om dedicat misiunii sale, care depune toate eforturile necesare pentru a se achita cât mai bine de responsabilitatea primită. Problema credinței și a necredinței ocupă un loc important în poem. Credința era vitală pentru întreg poporul, dar, în cazul conducătorului, ea îndeplinea un rol și mai important. Moise a avut o credință puternică, dar și asupra lui s-au abătut încercări care, în poem, nu au fost depășite. El a fost pedepsit cu moartea, pentru că nu a îndepărtat

semințele îndoii sădite de Azazel (demonul pustului) în inima sa și, astfel, și-a pierdut credința. Din păcate, și israeliții au permis ca îndoielile să le corupă mintea, fapt care a dus, treptat, la slăbirea credinței, atât de esențială pentru intrarea lor în Țara Promisă! Lipsa credinței le-a distorsionat optica cu privire la îndrumările primite prin intermediul lui Moise și i-a determinat, pe unii dintre ei, precum Datan și Abiram, să se răzvrătească.

Ivan Franko a iubit poporul ucrainean așa cum un tată își iubește copiii. El a fost un conducător spiritual pentru acesta, oferindu-i îndrumare pentru un viitor luminos. Franko refuza să-și piardă credința și speranța în renașterea conștiinței naționale, care putea aduce o schimbare majoră societății. Iată de ce el a putut înțelege situația și sentimentele profetului și a redat fidel în propriul poem acele trăiri profunde.

Cercetând temele și motivele care străbat poemul „Moise”, găsim o nouă cheie de înțelegere a relatării biblice, adaptată la realitatea ucraineană contemporană lui Franko. Este admirabilă cunoștința biblică asimilată de Ivan Franko, iar talentul său de a transforma o astfel de relatare într-o lecție de viață este impresionant! Franko a vrut să ne învețe să fim selectivi în ceea ce privește conducătorul asupra căruia ne ațintim privirea și să ne asumăm responsabilitatea pentru propria credință, pe care trebuie să o întărim constant, respingând îndoielile, care pot duce la rezultate dezastruoase.

Surse consultate:

- Іван Франко, «Мойсей», <https://www.i-franko.name/uk/Poems/Mojsej.html>
- Магдалина Ласло-Кущук, «Текст і інтертекст в художній творчості Івана Франка», Бухарест, 2005
- <https://www.jw.org>

Concursul de creație literară și inițiere în cercetarea științifică (ediția a III-a)

Filialei Cluj, redactorul-șef al revistei „Curierul ucrainean” a UUR – membru.

Moderatorul acțiunii a fost dna Mihaela Herbil care, în deschidere, a adresat un cuvânt de salut tuturor celor prezenți, amintind contextul și scopul pentru care a fost instituită, la 9 noiembrie, Ziua Limbii Ucrainene, la inițiativa președintelui UUR, deputat în Parlamentul României, dl Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Președintele Filialei Cluj a UUR, conf. univ. dr. Ioan Herbil a citit, în completare, din legislație, paragraful care atestă celebrarea la 9 noiembrie, începând cu anul 2018, a Zilei Limbii Ucrainene, aceasta fiind instituită la 14 iulie 2018, prin Legea 213, de Camera Deputaților din România, la inițiativa legislativă a deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi, și a fost adoptată la 27 iulie 2018, fiind marcată, în fiecare an, în toate localitățile cu populație de etnie ucraineană.

Dl profesor și-a exprimat gratitudinea față de cei 12 participanți înscriși în concurs, care au înțeles că limba maternă, moștenire sacră a unui popor, este darul neprețuit lăsat de strămoșii noștri. Prin intervențiile doamnelor Mihaela Herbil și Cristina Silaghi, a fost reiterată importanța conservării și perpetuării limbii ucrainene, subliniind faptul că organizarea unor asemenea activități este mai mult decât benefică pentru încurajarea tinerilor de a-și manifesta cu mândrie specificul lingvistic ucrainean.

A urmat prezentarea și analiza lucrărilor înscrise în concurs. După ce studenții fie s-au manifestat creativ, fie și-au demonstrat abilitățile de elaborare a unui articol sau de traducere din limba ucraineană, membrii juriului au propus ca: la secțiunea „Creație literară” să fie acordate trei premii (I, II, III) și două mențiuni; la secțiunea „Elaborarea unui eseu / articol” să fie acordate două premii (I, II), iar la sec-

țiunea „Traducere unui text / fragment” să fie acordate trei premii (I, II, III) și două mențiuni, valoarea premiilor fiind următoarea: premiul I – 600 de lei; premiul II – 500 de lei; premiul III – 400 de lei; mențiune – 300 de lei.

Așadar, laureații celei de-a III-a ediții a concursului au fost: ● la secțiunea „Creație literară”: Fedurean Anastasia – **Premiul I**; Bilcec Jessica-Rahela – **Premiul II**; Cozaciuc Denisa-Lorena – **Premiul III**; Păpariga Ivan-Alin – **Mențiune** și Țudic Andreea-Cornelia – **Mențiune** ● la secțiunea „Elaborarea unui eseu / articol”: Șofineț Sergiu-Cristian – **Premiul I** și Bocicorec Vasile-Ionel – **Premiul II**; ● la secțiunea „Traducere unui text / fragment”: Sacală Maria-Lavinia – **Premiul I**; Firisciuc Larisa-Tania – **Premiul II**; Barbu Paula-Rebeca – **Premiul III**; Chifa Ana – **Mențiune** și Șuldac Ileana – **Mențiune**.

Este necesar de subliniat spiritul competitiv al participanților, dăruirea și seriozitatea cu care fiecare dintre ei și-a dus la bun sfârșit sarcinile, bucuria din finalul concursului, când fiecare student-participant a fost premiat. Dincolo de satisfacția recunoașterii, prin premiere, a muncii fiecăruia dintre ei, s-a putut observa curiozitatea și emoția tinerilor participanți precum și consolidarea punților dintre cadre didactice și studenți.

Vicepreședintele Filialei Cluj a UUR, dl Alexandru Boțoc-Maliarciuc, în intervenția sa, și-a manifestat bucuria față de interesul studenților pentru limba, literatura, cultura, istoria și tradițiile ucrainene, dorindu-i fiecărui participant inspirație și succes.

Atât organizatorii, cât și premianții au adus mulțumiri Consiliului UUR pentru sprijinul financiar substanțial acordat, nutriend speranța că astfel de evenimente vor fi organizate și sprijinite și în viitor.

Sursa: www.uur.ro

Anastasia FEDUREAN

(Câștigătoarea Premiului I la secțiunea „Creație literară”)

CĂUTAREA

Începu ploaia. Am deschis umbrela și, în grabă, în zgomotul tocurilor, am alergat în stație. Lacrimile încă îmi curgeau pe obraz, dar m-am mai calmat. Vântul îmi sufla părul într-o parte și în alta, iar umbrela nu mai putea să-mi protejeze trupul înghețat de picăturile de ploaie. Deși afară era mijlocul lui iulie, tremuram din cauza frigului cumplit, pe care vântul orgolios îl aducea pe aripile sale.

Dar dacă asta e un vis pe care l-am visat la sfârșitul lui ianuarie? Dacă el continuă până azi? Desigur, asta nu s-a întâmplat niciodată: acest oraș, aceste lacrimi, ba chiar și această ploaie – toate astea le visez, iar mâine mă voi trezi și nu-mi voi mai aminti nimic, totul va rămâne doar un coșmar nocturn și, chiar dacă nu mă voi trezi, voi căuta drumul ce mă va scoate din acest vis, voi alerga până o să cad de oboseală, îmi voi trage sufletul, apoi o să mă ridic și voi alerga din nou, voi alerga iar și iar, până nu voi uita ce caut, până nu voi înceta să-i rezist morții, până când...

Un strigăt. Undeva departe. Parcă într-un alt capăt al orașului. Abia perceptibil. Dar eu îl cunosc. Îl recunosc. E chiar strigătul ce răsună în visele mele. Ani de-a rândul am fugit de el, m-am ascuns, auzindu-i ecoul chiar și când nu voiam, chiar și când încercam să-mi acopăr urechile și să-l

înăbuș cu propriul meu strigăt. Și acest strigăt mă urmărește în locuri unde caut răspunsuri, dar unde ele nu există. Mă urmărește de prea mult timp, pentru ca să mă lase să scap nevătămată de data asta.

Încerc să evad, căutând noi căi, dar fiecare drum mă duce înapoi acolo de unde mă străduiesc atât de mult să evad. Tot acest zgomot care învâluie strada devine insuportabil. Nu mai pot vorbi, sunetul ăsta nu mă lasă.

Din nou acel strigăt. Eu sunt cea care strigă. Stând sub șuvoiul de picături reci ce se preling pe trupul meu. Sunt tot eu cea care strigă. În timp ce apuc telefonul și formez numărul tău. Strig din nou, fără a ști unde am nimerit. Strig tot mai tare, încerc să acopăr cu strigătul meu liniștea care îmi învâluie trupul ca o peliculă subțire. Vreau să distrug cu strigătele mele alienate zidurile care se ridică între prezentul și trecutul meu. Ele sunt prea puternice, iar eu strig și mai tare. De ce nu aude nimeni cum se chinuie glasul meu? Unde au dispărut acele voci care îmi spuneau încotro s-o apuc? De ce labirinturile devin tot mai întortocheate și se termină cu fundături din care nu poți ieși? Sunt o imensă umbră ce se târăște prin acest oraș uitat de Dumnezeu. Asta e ceea ce strig. Stând în genunchi în biserică și cerșind iertare. Și strigătele mele cresc din ce în ce mai tare, până când se pare că mai mult de atât nu se poate. Apoi mai strig o dată. Și încă o dată. Ajungând la capătul puterilor. Asta am învățat de la mama când eram copil. Pentru că strigătul e unica ieșire. Doar strigătul atrage atenția celorlalți. Atunci de ce nu aude nimeni? Unde sunt ei? Mi-e frică. Și mi-e

rușine. Dar nu mă pot opri din strigat. Nu știu încotro s-o apuc. Am nevoie ca cineva să mă strângă la piept și să-mi asculte strigătele îndurerate. De cineva care le-ar asculta și le-ar tot asculta, cuprinzându-mi umerii, dar nu e nimeni. Sunt singură de tot și mă cuprinde disperarea.

N-am crezut niciodată în Dumnezeu, dar, Doamne, ajută-mă, fă-i să mă audă cum strig, spune-le acestor corbi ce se rotesc în vârtejul gândurilor mele, spune-le să mă liniștească...

Dar El nu a auzit. Nimeni nu a auzit.

Tac, dar strigătul tot răsună în interiorul meu, fără a lăsa loc tăcerii. În jur e liniște. O liniște fără suflet, moartă. E ciudat că viața ucide viața, pe când ce e mort e veșnic. La fel ca aceste stele de pe cerul nopții, care mă privesc azi: se uită cum mă adăp din cupa propriei dureri, cum mă înec în șuvoiul furtunos al gândurilor mele. Aceste stele sunt indiferente față de durerea mea, deoarece știu că nu sunt prima care se ascunde în singurătate în umbra fricilor sale.

Cât sunt de însetată de adevăr. Ele, stelele, cunosc, cu siguranță, adevărul veșniciei, dar adevărul luminii lor nu va ajunge niciodată la întunericul umbrei mele. Și totuși, vreau să cred că voi descoperi cândva acest drum spre adevăr. Dar până atunci...

E timpul să merg acasă. Mâine trebuie să mă trezesc devreme. Sper să reușesc să mă spăl pe cap.

Traducere din limba ucraineană de **Cristina SILAGHI (BUMBAR)**

Pavlo PRAVYI

ISTORIA SECRETĂ A UNIUNII SOVIETICE

Capitolul IV

Lenin în „membrumobil”, apă fierbinte cu pesmeți, mantaua jerpelită și puiul Marengo

(Continuare din nr. 67)

„Walkiria revoluției”, celebra Larisa Reisner, care i-a servit ca prototip cunoscutului dramaturg Vsevolod Vișnevski pentru personajul incoruptibilei „comisărese” din piesa „Tragedia optimită”, purta veston din piele, caracteristic pentru imaginea bolșevicului, dar în viața reală...

Dăm cuvântul istoricului israelian, profesoara Irena Vladimirska:

„Larisa se îmbracă în haine luxoase, garderoba ei este imensă, pe deget are un diamant imens – amintire din perioada când a lucrat în comisia de inventariere și pază a comorilor Ermitajului și ale altor muzee. Iată un paradox: acum îi place mult mai mult luxul decât înainte. Se plimbă cu iahtul fostului țar, se poartă ca o stăpână în saloanele țarinei.

...Ea, împreună cu Feodor Raskolnikov, soțul ei – comandantul forțelor maritime ale Republicii – locuiește la Amiralitate, unde și-a aranjat un minuat buduar în stil oriental...

În iarna de foamete a anului 1920, când pe străzi murau oameni de foame, ea organiza la Amiralitate petreceri, la care invita vechi cunoștințe. Nemaifiind obișnuiți cam de mult cu asemenea desfătări și strălucire, oaspeții calcă cu băgare de seamă pe parchetul lucios și se tem să întindă mâna și să se servească din alesele tratații – ceai parfumat și tartine cu icre.

...Iar la balul mascat de la Casa Artelor, ea a apărut într-o rochie unicat, creată de artistul Bakst, care a costat o sumă fabuloasă. Cum a reușit ea să intre în posesia acestei rochii unice e un mister și până azi.”

Nu e niciun mister. Larisa avea un pistol Browning. Și se folosea de el cu plăcere. Și soțul ei Feodor Raskolnikov, fostul miciman, iar acum comandantul Flotei Baltice, care o împărțea cu atotputernicul Troțki, avea și el pistol. Avea și marinari cu mașini blindate. Cine ar îndrăzni să li se opună?

E interesant de știut: oare cât valora acel „imens” diamant, pe care tovarăsa cu inimă fierbinte și mâini curate l-a luat „ca amintire” de la Ermitaj?

Și o fi fost singura? O, nu. O. A. Platonova, în articolul publicat pe internet „Ruinarea poporului rus în secolul XX” este dată mărturisirea lui G. O. Solomon (Isețki), care în anii 1919-1920 fusese adjunctul comisarului poporului pentru comerț și industrie al RSFSR, iar mai apoi, unul „care nu s-a mai întors” în URSS:

„În plină foamete din anii 1919-1920, conducătorii bolșevici își comandau din străinătate tot felul de delicate și obiecte de lux. De pildă, șeful Cominternului i se aduceau în vagoane speciale trufe, ananas, mandarine, banane, fructe confiate, sardine. Pentru soția lui, Lilinia, pentru soțiile și amantele comisarilor se aduceau din străinătate lenjerie de lux, parfumuri, săpun, instrumente pentru manichiură, dantelă.

În cartea „Conchistadorii roșii”, scrisă de O. Vasileva și P. Kneșevski, puteți citi despre președintele Consiliului Moscovei (adică primul om al Moscovei), unul dintre cei mai apropiați și mai vechi acoliți ai lui Lenin – Lev Borisovici Kamenev (Rosenfeld) și soția lui Olga Bronstein (sora lui Lev Troțki) că și-au „amenajat” locuința proprie cu mobile și accesorii, aparținând averii țarului, dar care se aflau la muzeele Kremlinului din Moscova.

Despre valori în general am putea să nu vorbim. Iakov Sverdlov a burdușit seiful de la serviciu cu aur, diamante, smaralde și cu pașapoarte necompletate, pentru eventualitatea că va trebui să fugă din țară. Soția lui a „pitit” în

dulapurile de acasă safire și perle din tezaurul imperial. „Valize de urgență” avea fiecare bolșevic mai important. Iar spre sfârșitul anului 1918, când în fața puțin numeroaselor, dar motivate și profesionale detașamente ale lui Denikin, Armata Roșie s-a împrăștiat ca potârnicile, în băncile din străinătate se aflau depuneri uriașe pe numele cetățenilor de vază. Ziarul „New York Times” scria în vara anului 1921 (exact când în Rusia începea o cumplită foamete):

„Probabil că scopul liderilor «muncitorilor» comuniști din Rusia este să-și păstreze bogăția în băncile din Europa și America. Doar anul trecut, în conturile liderilor bolșevici s-au depus:

Troțki a depus 11 milioane de dolari doar la o singură bancă din SUA și 90 de milioane de franci elvețieni într-o bancă din Elveția. (Anticipând, voi spune că, după cunoștințele lui I. Bunici, expulzatul în anul 1926 Troțki avea depuse la o bancă din New York 80 de milioane de dolari. – P.P.)

Larisei Reisner îi plăcea să se înconjoare de lux, purta rochii din garderoba familiei țarului și chiar îl stânjeni pe Lenin cu dragostea ei pentru lux

Zinoviev avea depuși la o bancă din Elveția 80 de milioane de franci elvețieni.

Dzerjinski avea depuși tot 80 de milioane de franci elvețieni la aceeași bancă.

Lenin avea 75 de milioane de franci elvețieni depuși la aceeași bancă.”

(Traducerea din engleză fusese făcută personal de V. I. Lenin, enervat peste măsură că operațiunile bancare secrete ale lui și ale tovarășilor lui au devenit publice. Așa că nu e cazul să ne îndoim de exactitatea sumelor menționate.) Dar să dea ceva pentru ameliorarea foametei din țară nu au putut.

«Noi nu avem bani!» – a răspuns laconic și răspicat cel mai uman dintre oameni (bineînțeles, în afară de Stalin).”

Se spune că acești bani ar fi fost destinați Revoluției mondiale. Se prea poate. Însă eu vreau să contrazic această părere: nu există niciun fel de dovezi care s-o susțină. În schimb, toți acești bani au ajuns în conturile personale ale conducătorilor proletriului. Și n-au fost amintiți toți. După ce fusese expulzat din URSS, anume pe acești bani a trăit Troțki în Mexic ca un boss al mafiei stupefiantelor. O reședință mare, înconjurată cu un zid înalt de șase metri cu

turnuri de mitraliere, unde era păzit de poliție și de zeci de bodyguarzi foarte bine plătiți.

Reamintesc că un milion de dolari din 1918 sunt aproximativ 25 de milioane de dolari de azi, conform puterii de cumpărare.

Acești bani erau cei pe care ei îi împărțiseră „cinstit”. Mai erau și banii pe care-i furaseră. Chiar în acel an 1918, o „comisie” formată din persoane de încredere (Hanețki, Krasin, Dzerjinski, Menjinski ș.a.) a făcut un audit privind valorile expediate din Rusia în străinătate și a constatat o lipsă de 78 de milioane ruble aur. I-au descoperit și pe hoți. S-a stabilit că acești munți de aur s-au lipit de mânuțele curate ale lui Volodarski, Urățki și ale lui Mihail Andronnikov, amic al ultimului, fostul prinț, iar atunci șef al Comisiei Extraordinare de Luptă Împotriva Contrarevoluției și a Sabotajului din Kronstadt. În lumea criminalității, furtul din „avutul” hoților se numește „șobolănie” și se pedepsește

Felix Dzerjinski cu soția Sofia și fiul Ian în stațiunea elvețiană Lugano

fără milă. Cum și când s-a sfârșit drumul vieții lui Volodarski și a lui Urățki cunoaștem de-acum. Pe Andronnikov l-au acuzat mai târziu de spionaj și l-au împușcat. De altfel, el fusese prins și că lua mită – o anumită sumă, el îi ajuta pe doritori să plece în străinătate prin Kronstadt. Doar de la marele cneaz Aleksandr și soția lui Xenia tovarășul cekist, cu „inima fierbinte și mâinile curate” a primit 2 milioane de ruble aur. Și nu l-au împușcat că lua mită, ci pentru că nu o împărțea...

Furând sute de milioane, marii mahări nu uitau nici de „dracii mici”. Imensul hotel „Metropol”, despre care am mai amintit, a devenit adăpost pentru sute de funcționari sovietici de partid din eșalonul doi, precum și oportuniști care s-au lipit de noua putere. Aici era și o cantină ieftină. Pe holurile hotelului puteai să-ți găsești un protector sau un binefăcător dintre ștabii cei mari și, milogindu-te, să obții un loc de muncă.

În lumea hoților există o lege de fier: fă-ți aliați oameni de care ai nevoie. Ai furat o sută de ruble, dă-i și aliatului treizeci sau chiar jumătate. Și atunci ei o să-ți fie credincioși și n-o să te „toarne”. În totală concordanță cu legile lumii răufăcătorilor acționau și comuniștii.

„Adjunctul comisarului poporului pentru finanțe S. E. Ciutkaev consemna în autobiografia sa: «Începând cu sfârșitul anului 1919, din însărcinarea specială a lui V. I. Lenin, în cel mai mare secret, am repartizat, prin Uniunea Asociațiilor de Consum din Moscova, cote de alimente către 200 dintre cele mai importante departamente...” Să ne oprim asupra aceluia „în cel mai mare secret” ordonat de Lenin. De ce în secret? În secret față de cine? De proletariet. Ca proletariet să creadă și pe mai departe că Vladimir Ilici cu tovarășii săi stă la Kremlin și-s îngrozitor de flămânzi. Și n-au fost doar unul sau două astfel de însărcinări din partea conducătorului. De obicei, lui Lenin îi plăcea să pună pe documente similare nota „Ultrasecret. Cifrat”.

Prin astfel de atribuiri secrete de cote, mașini, haine confiscate de la „burjuia”, locuințe etc., comisarii își atașau acoliți, îi transformau în complicii lor. La sfârșitul anului 1921, numărul celor care au primit cote „în secret” ajunsese la opt mii.

Nu erau uitați nici tovarășii din străinătate. Ca un râu curgeau sumele în buzunarele comuniștilor din Germania, Franța, Ungaria, Cehoslovacia. În data de 1 martie 1919, în cinstea delegaților Congesului Internațional al Partidelor de Stânga, care s-a autointitulat Primul Congres al Cominternului, a fost organizat un banchet, la care s-au servit vinuri scumpe, șampanie, tartine cu icre negre și roșii, nisetru și purcei de lapte.

Și toate aceste locuințe, mașini, haine de blană, delicatose și zeci de milioane de franci, lire și dolari din conturile din străinătate apăreau în momentul în care oamenii de rând mureau de foame, de epidemie de tifos și holeră. În septembrie 1918, Dzerjinski și-a permis chiar să plece la odihnă și să se întâlnească cu soția Sofia și fiul Ian în stațiunea elvețiană Lugano. Există o fotografie care a fixat pentru eternitate imaginea fericitei familii. Iar în anul următor, cu cheltuială deloc modestă, Feliks Edmundovici a organizat aducerea lor în Rusia. Într-un vagon sigilat.

Filosofia acelor vântură-lume care s-au cățarat la putere a fost exprimată cu un cinism maximal, exact și deschis de către Larisa Reisner în discuția cu Osyp Mandelstam:

„Noi construim un stat nou, noi suntem indispensabili, activitatea noastră este creatoare și de aceea ar fi o fățărnicie să-ți refuzi ceea ce li se cuvine oamenilor care sunt la putere.”

Povestindu-le marinarilor de încredere, cum va fi atunci, când va veni pentru toți bunăstarea comunistă, „Walkiria revoluției” ținea în palatul său o droaie de servitori și-i plăcea foarte mult să facă baie în șampanie.

Să ne scuze cititorii că scriem cam ca la Saltâkov-Șcedrin¹: unde mâncau, cum mâncau, ce mâncau, cât mâncau... Astăzi această problemă ni se pare una mărunță, dar pentru oamenii de rând din anii 1918-1922 nu li se părea așa, pentru că lor le mureau copiii de foame. Ei i-au urmat pe bolșevici, pentru că îi considerau apărători ai poporului.

Dar s-a dovedit că au fost păcăliți. Și încă „strict secret”. Și acea minciună a dăinuit zeci de ani. Toată istoria URSS e clădită pe acea minciună. Și chestiunea delicatelor aici este într-adevăr de „strictă importanță”. Căci poporului i s-a spus timp de 70 de ani că bolșevicii le era indiferent unde locuiau – într-o colibă sau într-un bordei. Dar, să vedeți comédie, ei au ajuns cumva în palate.

Oare să fi fost între ei și unii care au dus o viață modestă? Bineînțeles. Vă dezvălui un secret: printre ei erau adesea romantici înflăcărați și fanatici, care se expuneau conștient unor neplăceri. Dar nu este vorba despre ei. Este vorba depre importante figuri „centrale”, cum se exprimă scriitorul Viktor Suvorov, figuri care determinau politica generală a partidului și a guvernului. Despre aceștia totul este limpede.

Și încă ceva. Cantitatea și calitatea tuturor acelor bogății „ultrascrete” și privilegiile depindea de locul ocupat în ierarhia de partid și de stat. Odată cu ambițiile de putere și politice, apăreau și mâncătoria dintre „tovarășii de partid”. Numai nepricepuților li se părea că bolșevicii sunt o putere cu disciplină de monolit, iar în realitate... În realitate, în acea istorie secretă, pe care ei, iar acum urmașii lor o ascund de lume, totul a fost altfel.

Deci, despre mâncătorie...

(Va urma)

Traducere din limba ucraineană și note de Corneliu IROD

¹ Mihail Evgrafovici Saltâkov-Șcedrin (1826-1889) – scriitor rus de proză satirică, în care a demascat rările, demagogia, ignoranța, birocrăția și corupția din societatea Rusiei țariste. (C. Ir.)

Saveta VĂRĂREANU

SUFLET DE ORFAN

O lecție neobișnuită de viață

În anii de liceu, am început să resimt urmările copilăriei grele, când umblasem desculț și dezbrăcată pe vânt, ploaie și ninsoare, călcând zăpezile și noroaiele reci și tăioase cu piciorușele goale.

Începuseră să mă doară și să mi se umfle mâinile, ca niște chifle pufoase, încât plângeam, legănându-le și masându-le în neștire. Ca urmare, începând cam cu vacanța dintre a noua și a zecea, mergeam la Constanța, la nenea Petrică Stoica, fratele cel mai mic al tatei, care domicilia acolo.

Nenea Petrică nu avea o stare materială de invidiat, pentru că a pornit cu stângul în viață. A stat în prizonierat șapte ani în Siberia. Întors la Plopeni după 1950, a găsit casa pustie și părăginită: nu mamă, nu tată, amândoi morți de tifos exantematic, în 1945. Murise și tatăl meu, și mama mea. A aflat că există doi orfani și sufletul lui bun a sângerat de mila micuților. Și-a luat lumea-n cap, cum se zice, angajându-se în portul Constanța ca tinichigiu. A întemeiat o familie cu Lenuța Maican din Adamclisi cu care a avut două fetițe, Ana și Georgeta. Cu mari sacrificii și-a ridicat singur o casuță modestă și cochetă pe strada Militară, numărul optsprezece, în fostul cartier Brătianu.

Țin minte că înainte de a pleca la Constanța, unchiul Costică, alt frate de-al tatălui meu din Plopeni, m-a încărcat cu două valize mari de lemn în care a pus: făină de grâu, făină de porumb, brânză de vacă, smântână și alte produse care ar fi umplut cu ușurință un portbagaj. Unchiul m-a dus la gară cu căruța, rămânând ca Domnul să hotărască felul cum voi mai ajunge de la gara din Constanța tocmai pe strada Militară, în cartierul Brătianu.

În gara veche, care era aproape de centru și de mare, m-am oprit în dreptul unor panouri de onoare uriașe de pe care mă priveau cu indiferență zeci de frunțași în producție. Curiozitatea m-a obligat să studiez fiecare chip, doar, doar îl voi găsi și pe nenea Petrică. Aveam convingerea că ai mei trebuie să fie mereu printre primii în toate. Așa a fost. I-am zărit fotografia sub care se preciza: Stoica Petru, tinichigiu frunțaș la secția de.... N-am reținut secția. Important era că nenea era frunțaș, că era un exemplu pentru mine. Cum, necum, cu ajutorul unor oameni binevoitori, am ajuns la casa cu numărul optsprezece, uimindu-i pe toți cu valizoaiele burdușite și grele ca pietrele de moară.

Cu un singur salariu, fără vreun ajutor din altă parte, nenea Petrică m-a primit cu brațele deschise, oferindu-mi posibilitatea să fac naveta Constanța – Eforie Nord, pentru a face băi de nămol în lacul Techirghiol.

Coboram din autobuz sau din tren la gară, mă strecuram de sus de pe malul abrupt, printre bolovani, tufișuri și bălării până pe malul pietros al lacului, unde-mi făceam un locușor pentru așternut cearceaful. Erau acolo mereu femei mai în vârstă și de condiție modestă care nu aveau posibilitatea să plătească un loc în stațiunile Techirghiol sau Eforie Nord. Acolo eram chiar pe malul lacului, aproape de sursa de nămol pe care-l scoteam singure, săpând pe fundul lacului cu vârful piciorului. Ne ajutam între noi cu scosul, cu unsul pe spate... După ce ne uscam, intram în apă, ne bălăceam până se muia nămolul, ne spălam reciproc pe spate și continuam să înotăm, să facem pluta, fără să ne temem de

sosirea lor.

Într-una din zile, cele patru persoane s-au arătat foarte fericite că nu le-a ocupat nimeni locul.

– Bună ziua, bună ziua, doamnelor și domnișoară. Ce bine că nu a ocupat nimeni locul nostru!

– A vrut cineva, dar noi am spus că este ocupat.

– Vă mulțumim tare frumos. Noi ajungem destul de târzior din cauza copiilor, zise capul familiei, desfăcând cearceaful și încercând fericit să-l aștearnă la poalele malului abrupt. Noi eram deja unse cu nămol pe tot corpul, de ni se vedeau numai ochii și dinții când vorbeam. Ne învărteam pe toate părțile în fața soarelui de parcă eram pe proțap. Deodată, vocea de bas a domnului vecin tună cu indignare:

– Dum-nee-zze-ii lor de ne-sim-țiți! N-au avut unde să se ușureze decât în locul pe care l-am curățat așa de greu. Țsta a fost un uriaș, domnule! Uite ce munte de căcat a lăsat aici!

Ne-am întors ca la comandă spre furiosul nostru vecin care încerca să curețe din nou locul, punând cu un smoc de iarbă pe o frunză de brusture și aruncând în tufișurile inaccesibile muntele primit drept suvenir. Am izbucnit în hohote de râs, tușind și sughițând de atâta efort.

După ce curățenia a fost făcută și familia a început să se dezbrace, am auzit-o pe cea mai în vârstă dintre noi, spunând cu smerenie, împăciuire și înțelepciune o frază pe care o redau întocmai. Îmi cer scuze pentru reproducerea fidelă a cuvintelor celor doi, dar altfel, fără metafora folosită de bătrânică, lecția pe care am primit-o n-ar avea nicio valoare:

– De... măicuță! Când crezi că e mai frumos în viață... daaai di-un căăăcaat...

Doamne, ce metaforă! Ce metaforă! Cred că femeia aceea a avut multe de suferit în viața ei, cred că a avut multe deziluzii, frustrări și dezamăgiri. Câte speranțe i s-or fi spulberat! Câți i-or fi înșelat încrederea și așteptările! De la bătrânică aceea înțeleaptă și plină de viață am învățat să nu-mi fac planuri, să nu am încredere prea mare nici în mine, dar nici în alții. A fost o lecție atât de dură, atât de convingătoare, încât o am și acum ca pe un ghid și un dureros avertisment.

Latinii ne-au transmis experiența lor de viață și prin celebrul dicton *carpe diem* (păstrează, trăiește clipa), îndemnându-ne la cumpătare, la un fel de resemnare pozitivă, la cunoașterea propriilor posibilități, fără să ne ntindem mai mult decât ne ține plapuma. De fapt, fiecare individ poate interpreta dictonul conform propriei filozofii de viață.

Îmi face plăcere să povestesc o-ntâmplare în acest sens, ca să comentez un pic din punctul meu de vedere înțelepciunea dictonului.

Cu mulți, mulți ani în urmă, pe când profesam încă în cartierul oneștean Slobozia, le-am povestit elevelor mele întâmplarea de mai sus, în dorința de a-i feri pe copii de capcanele vieții; să nu creadă că tot ce zboară se mănâncă. Erau copii de la țară de paisprezece ani care nu trăiau în puf și care încă nu știau mare lucru despre viață.

Domnul Pațiuik se trezi, înghețat și debusolat, după o beție zdravănă din ajun, într-o pubelă de cartier. Niciodată nu i se mai întâmplase să doarmă îngropat în gunoarie, oricât de mult s-ar fi *tratat* cu vodcă. Totuși, când își scoase capul la suprafață, simți numaidecât asprimea unui vânt iernatic cumplit, care îi zburli părul din cap. *Dacă adormeam în șanț, ca data trecută, mă găseau mort la ivirea zorilor.* Bătrânul făcu semnul crucii în gând, profund recunoscător față de containerul ce i-a salvat viața.

Porni spre casă, purtând pe umeri un cap ca de plumb, care părea că-i trage trupul după sine atunci când se înclina într-o direcție sau într-alta. Și așa se face că, înclinându-se ba în stânga, ba în dreapta, ba înainte, ba înapoi, capul-de-plumb își conduse corpul până la blocul înăuntrul căruia îl aștepta o garsonieră de câțiva metri pătrați. Poate că nu știa acest cap tare multe, dar, instinctiv, își putea găsi căminul, chiar dacă s-ar fi rătăcit undeva sub pământ. La intrarea-n scară, nu se întâlnește cu nimeni, ceea ce îl scuti de obișnuitele priviri piezișe ori încărcate de reproș. Chemă liftul, urcă până la etajul opt și intră grăbit în cuibul său umil, dar onest. Aici, capul-de-plumb se înclină dintr-odată, iar trupului nu-i rămase altceva de făcut decât să asculte, prăbușindu-se, cu zgomot, în pat. Dormi, astfel, mai multe ceasuri legate.

Cu doar un nivel mai jos, la etajul șapte, un domn rotfei închise ușa apartamentului său și chemă liftul. Încă amorțit de somn, căci ziua era abia la început, nu surprinse nimic neobișnuit în cabina ale cărei uși tocmai se deschideau în fața sa. Abia atunci când liftul începu să coboare, tânărul dolofan simți cum rămâne fără aer, înecându-se asemenea unui pește eșuat pe uscat. Încercă să-și țină respirația până jos, o strădanie aproape sisifică, căci pentru asta avea nevoie de o rezervă de oxigen, pe care, ca să vezi, ia-o de unde nu-i. Niciodată în viața-i de până atunci, nu găsi să-i reproșeze liftului că se mișcă prea încet. Acum, însă, îl blestema în gând și l-ar fi lovit cu pumnii și cu picioarele dacă asta ar fi ajutat la ceva. Dar chiar și așa, bătut sau îmbrâncit, liftul avea să coboare la fel sau, mai rău de atât, se putea strica. *Să-l ia dracu' de lift, mai bine coboram pe scări.*

Clipele trecură cumva, iar omul nostru o zbughi afară, odată ce se văzu eliberat, tușind și inspirând cu lăcomie mult timp după ce clădirea se pierdu definitiv în urma sa.

Tocmai când dolofanul nostru părăsi imobilul, o doamnă în vârstă intră cu mâinile încărcate de sacoșe. Se bucură văzând liftul deschis. Nu trebuia să mai aștepte până avea să coboare de la cine știe ce etaj. De altfel, liftul acesta vechi se deplasa cam încet, lucru foarte supărător atunci când te grăbeai să ajungi undeva în timp util. Doamna își introduse înăuntru sacoșele, strâmbă iritată din nas și apăsă pe butonul cu numărul șase. Dar odată ce ușile se închiseră, izul deveni atât de înțepător, încât bătrâna fusese nevoită să-și acopere nasul cu o batistă. Acum etajul șase i se părea mai îndepărtat ca niciodată, asemenea unui drum spre cer, iar liftul, blestematul de lift, se mișca parcă înadins atât de încet. *Doamne, Dumnezeu!... tinerii ăștia, după ce că sunt cum sunt, nu sunt în stare nici să se spele. Nu mai e nicio ordine pe lumea asta.*

Ajunse și bătrâna la etajul ei, palidă ca un mort. Nu reuși să-și salute vecina care aștepta deja liftul la șase și nici pe fetițele ei simpatice. Tușea precum un cal bolnav, străduindu-se să-și târască cumpărăturile până la ușa apartamentului.

Tânăra doamnă intră cu cele două fete în cabină, îngrozindu-se de mirosul înecăcios pe care îl găsi înăuntru. Liftul porni, însă fetele începură să strige, ca din gură de șarpe, că nu pot respira. De altfel, nici mama lor nu putea, așa că, profund consternată de lipsa de igienă corporală a bătrânei, opri liftul la etajul patru, de unde își continuară drumul pe scări. *Să te ramolești la bătrânețe, e una. Dar să nu simți că miroși ca un mort, asta e prea din cale afară.* Fetele chicotiră multă vreme pe seama doamnei din lift, spunând că *miroase ca un fundic de șobolan.*

În sfârșit, după multe întâlniri de acest fel, femeia de serviciu veni să facă curat. Spălă atunci și liftul, îl aerisi și-l parfumă pentru a-și pierde izul insuportabil. Totul părea să revină la normal, iar locatarii nu mai aveau acum niciun motiv să se plângă. Liftul nu doar că nu duhnea, dar, pe deasupra, mirosea chiar foarte plăcut.

Domnul Pațiuik dormea adânc, dar ceva parcă-l chinuia în somn. Visa urât, gema și plângea de-l auzeau vecinii de alături. Dintr-o dată, se trezi găfâind, ca și cum o tragedie

i s-ar fi întâmplat. Își pipăi buzunarele hainelor, se vaită și ocări dezordinea din jur, întoarse, fără rezultat, întreaga încăpere cu susul în jos. Imobilul răsuna de strigătele-i disperate, afară trecătorii se opreau mirați și ascultau. Domnul Pațiuik plângea amarnic: *Banii mei! Banii mei! Dați-mi banii înapoi, escrocilor!* Nu-l mai interesa câtuși de puțin că-l auzeau vecinii. Banii lui dispăruseră, lumea trebuia să afle.

Se ridică din pat și o zbughi afară, lăsând, în urma sa, ușa larg deschisă. Coborî cu liftul, căci mahmureala încă nu-i trecuse cu totul. Tremura, se vaita, își înfîșea degetele-n păr și murmura aproape neconștient *banii mei... banii mei...*

Ajuns jos, își luă picioarele la spinare spre locul în care a înnoptat, sperând că-și va regăsi bunurile pierdute. Nimeni nu-l văzuse ieșind din bloc, dar oricine l-ar fi observat, s-ar fi gândit, negreșit, că bietul om și-a pierdut mințile.

Scotocea domnul Pațiuik printre gunoarie, dar de găsit nu găsea nimic. Goli containerul în zadar, căci banii lui refuzau să-și arate strălucirea. În schimb, se împuți și se murdări mai abitir ca-n ajun. Era atât de murdar încât aproape că nu mai semăna a om, iar gemetele sale agonizante ar fi dus pe oricine la gândul că în pubelă s-a acuiut vreun animal sălbatic, nedescoperit, încă, de zoologi. Banii nu erau nicăieri, asta îi era clar ca lacrima. Se așeză în genunchi, năruit de tristețe. Asemenea unui păcătos care își acceptă osânda pentru păcatele adunate de-a lungul vieții, își înclină capul greu, de plumb, spre pământ, pentru a-i cere divinității îndurare. Ceva rece îi atinse atunci fruntea. Domnul Pațiuik deschise ochii și privi în jos. O sticlă de vodcă, de doi litri, zăcea goală printre celelalte deșeuri. Lângă ea, mai numără încă patru, apoi șase, iar, în final, douăsprezece sticle goale și reci. *Banii mei*, rosti cel necăjit, amintindu-și totul. *Banii mei... banii... sunt aici. I-am băut.* Se ridică în picioare, privind confuz în jur. Dormise cel puțin o săptămână în acest container, căci mai repede n-avea cum să golească toate aceste sticle. Memoria îi reveni din nou, iar acum, într-adevăr, își aducea aminte multe detalii. Dar un lucru era esențial, și pe acesta îl murmură la scurte intervale de timp, rezumând fidel cele întâmplate: *i-am băut pe toți.*

Veni seara. Locatarii de la etajele superioare erau, la fel ca-n prima parte a zilei, foarte supărați. Liftul duhnea acum mai rău decât la început, iar cei învinuiți pentru asta erau, de fiecare dată, *nespălații* care l-au folosit înainte. În majoritatea apartamentelor, liftul a devenit, în acea seară, subiect de discuție. Fie că era vorba de un tânăr dolofan, o bătrână senilă, un neobrăzat puturos sau, pur și simplu, *familia aceea de nespălați*, intrigile se învârtteau mereu în jurul liftului. Două treimi din imobil fremăta din cauza acestei neînsemnate cabine electrice.

Un singur loc din imobil era, totuși, mai liniștit decât oricare altul. La etajul al optulea, un locatar privea în tavan fără niciun motiv, străin de toate aceste intrigi sociale. Pentru el, viața se dovedi a fi îngrijorător de efemeră, la fel ca banii, la fel ca plinul unei sticle de vodcă. Zăcea în patul său murdar, cufundat într-un adânc sentiment de nimicnicie. Mahmureala trecuse, mintea îi era din nou limpede. Viața i se arăta, în toată complexitatea ei, mai crudă și mai respingătoare ca niciodată până atunci. Ea era, în definitiv, o întortocheată rețea de catacombe, prin cotloanele căreia se ascund fel și fel de primejdii, una mai înspăimântătoare ca alta. Făpturi nevăzute ale nopții bănuie prin aceste locuri, căutându-și prada, fugărind-o până la epuizare, pentru a-i putea absorbi, mai apoi, suflul. Multe asemenea tuneluri întunecoase se sfârșesc brusc, iar nefericitul care le calcă pragul își găsește de timpuriu sfârșitul. Niciun drum dintre acestea nu este lipsit de finalitate, nici o lumină mitologică nu lucește mândru la un așa-zis capăt al beznei, iar fiecare făptură găsită aici își are propria cale spre moarte. Este esențial, însă, ca aceste făpturi să-și urmeze propriul drum, așa cum le-a fost sortit, pentru a nu-și afla pieirea. Domnul Pațiuik înțelegea că una e să mori și alta e să pieri. În vâltoarea vieții, ademenit de fel și fel de ecouri ale numeroaselor catacombe-capcană, poate fi ușor să te abați de la propriul drum, căzând pradă lighioanelor flămânde. El însuși ținea foarte mult la calea sa, iar, pentru a o urma neabătut, avea nevoie de îndrumare. Un om dezorientat este, realmente, un om pierdut.

Din cămăruța lui sărăcăcioasă auzea voci, discuții ale vecinilor săi care, de altfel, nu-l interesau deloc. Banalitatea vieții acestor oameni îl dezgusta. Frământările lor absurde erau la fel de utile vieții precum o muscă care îți bâzâie, noaptea, în preajma urechilor, deranjându-ți somnul. Pe mulți dintre ei îi considera pierduți, adânciți în bezna acelor catacombe ce nu le-au fost sortite. Și, totuși, continuă să înainteze, urmează chemarea lighioanelor nopții, se apropie tot mai mult, fără știe, de capătul tunelului, unde îi așteaptă, surzătoare, pieirea. Pe aceștia Domnul Pațiuik ar fi preferat să nu-i mai vadă, să nu-i audă, să nu le poarte pe conștiință iminenta dramă. Avea nevoie doar să-și urmeze propriul drum, iar pentru asta îi trebuia îndrumare.

Afară, noaptea se instalase deja de multă vreme. Un vânt puternic legăna copacii înghețați, ai căror ramuri zgâriau prevenitor în rama de sticlă a ferestrei. Pațiuik le asculta, fără să le răspundă.

Privea abătut prin bezna deasă și cugeta la împrejurările date. Avea nevoie, numai-decât, de o soluție. *Și, totuși, cum altfel? Voi mai putea oare să mă mișc prin lume în lipsa unui cap-de-plumb?*

Virgiliu RIȚCO

ÎNTÂLNIRE CU TRECUTUL

Cu dorința de a-mi vedea câteva rude, în trecere, m-am oprit în satul unde m-am născut.

M-a intrigat faptul că, pe ulițele populate înainte de sătenii în putere, preocupați de activitățile zilnice, astăzi se zăresc, mai ales în zi de sărbătoare, adunate pe la porți, mătuși secătuite de munca depusă atunci când casele lor erau pline de copii. Depindeau numai și numai de eforturile lor. Astăzi, cu părul nins, cu fața pe care poți citi trecerea anilor, copleșite de singurătate, nu dezarmează. Munca lor se reduce la curățenia în locuințe, la curțile ce constituie o adevărată oază de verdeață. Totul este o grădină bine organizată, aducătoare de roade atât de necesare traiului.

Tinerii se întâlnesc foarte rar. Satul a devenit un loc al celor care și-au pierdut puterile. Chiar dacă anii au trecut, țăranii și-au păstrat obiceiurile moștenite din străbuni, de a fi primitori, întotdeauna întâmpinându-te cu zâmbetul pe buze și cu obișnuitul „Bine ați venit pe la noi!”. Nu le părăsești curtea până nu ești ospătat. Iată aici poți mânca delicioșii colțunași, specifici bucătăriei ucrainene, apoi ești servit cu fructe. Ținuta pomilor parcă îți arată vârsta gospodarilor. Roadele la coacere aduc o pată de culoare grădinii, invitându-te și trezindu-ți o poftă de a le atinge, culege și mânca.

Dacă vorbești cu gazdele ce te-au primit cu atâta bucurie, vei cunoaște profunzimea gândurilor ce-i frământă. Se citește pe chipul lor blândețea, rațiunea în cuvinte și omenia în întreaga purtare. Multe se desprind din vorbele tușii Maria.

– Și în timpuri mai bune nu se trăia mai ușor decât astăzi. Toate relele de-acum sunt rodul ideilor greșite ale tineretului față de muncă. Cam așa gândesc: „Dacă poți trage chiulul e bine. Numai banii să iasă.”. Pe vremea noastră asemenea concepții nu existau.

Trecând prin acest sat dobrogean înconjurat de o salbă de păduri, rămâi încântat. Parcă ai dori să revii. Chiar dacă copiii și nepoții nu mai sunt alături de localnici, căutând o viață mai bună, luând cu ei fericirea și bucuria celor rămași acasă, sătenii nu-și pierd speranța în mai bine.

Plăcerea și duioșia pe care le-am simțit a dus la prelungirea vizitei mele. Am rămas oaspetele unor unchiași. M-a impresionat grija manifestată pentru a mă simți bine, așa cum era la mama acasă. Viața i-a determinat să adune un plus de înțelepciune, mai mult decât mi-am putut închipui. Urmărind preocupările consătenilor mei, se inseră.

E greu să descrii frumusețea amurgului zilei aici. Nu poți reda sunetele, peisajele ce-și modifică înfățișarea, sentimentele de nepătruns ce-ți apar în clipele descoperirii unei lumi, puțin cunoscute acum, venind din tumultul obositor al orașului.

Soarele se grăbește să dispară după deal. Observ câmpul din apropiere semănat cu floarea soarelui. Capitulele plantelor urmăresc drumul străbătut de astru spre asfințit. Nu-i nicio adiere de vânt, fapt rar întâlnit pe meleaguri dobrogene. Petalele florilor divers colorate și frunzele copacilor stau încremenite. Romanița și-a adunat corola albă, parcă pregătindu-se de odihnă. În curte te îmbată mirosul

florilor de regina nopții ce și-au deschis petalele, salutând înserarea. O mână parcă nevăzută aprinde încet, încet stelele, artificii pe cerul întunecat. Luna își face apariția stingeră. Întunericul și liniștea cuprind toate ființele. Mă culc cu gândul la anii copilăriei, petrecuți în acest mic paradis.

Sculat dis-de-dimineață, mă simt încărcat cu o puternică energie pozitivă, ce-mi va permite descifrarea și rezolvarea multor probleme ce mă așteaptă. Îmi spun în gând: precis mă voi mai întoarce în „leagănul” copilăriei mele.

Vasyl Symonenko

(1935-1963)

(Continuare de la pag. 1)

Și Ivan Franko a avut parte de o *întâmplare* care i-a înlesnit devenirea. După ce la vârsta de nouă ani a rămas orfan de tată, când viitorul mare scriitor avea cincisprezece ani, îi moare și mama. În această situație, în mod normal, pe adolescent l-ar fi așteptat o soartă amară, dacă n-ar fi beneficiat de sprijinul material (și nu numai) al unei persoane la care nu ne-am fi așteptat: tatăl său vitreg (la câțiva ani după moartea tatălui său Iakiv, mama sa Maria s-a recăsătorit cu polonezul Havrylyk). E adevărat că Ivan Franko fusese un elev eminent și un student strălucit al universităților din Lviv, Cernăuți și Viena, la ultima luându-și și doctoratul, dar fără sprijinul tatălui vitreg e puțin probabil ca el să fi reușit parcurgerea acestor ani de studii. Un singur exemplu e foarte grăitor: Ivan Franko era un pasionat cititor și, ca elev de liceu, cumpăraseră multe cărți, formându-și o bibliotecă personală de aproximativ 500 de volume. E limpede că, fără ajutorul cuiva, un licean nu putea cumpăra atâtea cărți. Așadar, e aproape sigur că, fără grija și ajutorul tatălui vitreg, cultura ucraineană nu l-ar fi avut pe Ivan Franko.

Din păcate, în cazul lui Vasyl Symonenko, *întâmplarea* a avut urmări nefaste.

Vasyl Symonenko a trăit doar 28 de ani. Se născuse la 8 ianuarie 1935 într-un sat din ținutul Poltavei și a murit la 13 decembrie 1963. După ce studiasse la Facultatea de jurnalism a Universității „Taras Șevcenko” din Kiev, a activat la câteva ziare de provincie: *Черкаська правда*, *Молодь Черкащини*, *Робітнича газета*. Ca ziarist, poetul străbate Ucraina în lung și-n lat împreună cu alți tineri, membri, ca și el, ai *Clubului tinerilor creatori*, cunoaște realitățile, stă de vorbă cu numeroși oameni. Mai apoi, face parte din comisia de cercetare a uciderilor în masă prin împușcare în temnițele Comisariatului Poporului pentru Afaceri Interne (NKVS). Devenit un simbol al luptătorului pentru libertate și adevăr, Vasyl Symonenko intră curând în atenția KGB-ului și în 1962 este arestat, schingiuit și bătut cu sălbăticie.

Doar un an mai târziu, la 13 decembrie 1963, Vasyl Symonenko moare în urma unei grave boli de rinichi, boală provocată, conform unor informații, de cumplitele bătăi, suportate de poet la Cerkasy.

În timpul vieții, în afara poeziilor și a prozei publicate în periodice, lui Vasyl Symonenko i-a apărut un singur volum de poezie – „Tyša i hrim” („Liniște și tunet”) (1962). A fost suficient, însă, ca atât critica literară, cât și cititorii să remarce apariția unui mare talent. Moartea prematură a lui Vasyl Symonenko a fost un eveniment tragic în cultura ucraineană. Căci, dacă ar fi trăit mai mult – susțin astăzi mulți specialiști –, este posibil ca ucrainenii să fi avut un al doilea poet de talia lui Taras Șevcenko.

Prin strădania unor prieteni, lui Vasyl Symonenko i-au apărut postum volumul de poezii „Gravitatea pământului” (1964), cartea de proză scurtă „Vyno z troiand” („Vinul de trandafiri”) (1965) și volumul „Poezii” (1966). Autoritățile sovietice au fost alertate de

conținutul „subversiv” al creației lui Vasyl Symonenko și, în consecință, au urmat 15 ani în care publicarea operelor lui a fost interzisă. Abia în 1981 este aprobată apariția culegerii lui Vasyl Symonenko „Lebedi materynstva” („Lebedele maternității”).

În Ucraina de azi, opera lui Vasyl Symonenko este unanim apreciată ca fiind o valoroasă contribuție la tezaurul spiritual național. Ca semn al recunoașterii și recunoștinței, în 1995, lui Vasyl Symonenko i-a fost conferit post-mortem Premiul de Stat al Ucrainei „T. H. Șevcenko”, iar ziua de 13 decembrie 2019 a fost desemnată ca dată a comemorării poetului și ziaristului Vasyl Symonenko.

Scriind aceste rânduri despre Vasyl Symonenko, mi-am amintit de un caz din literatura română, izbitor de asemănător cu cel al poetului ucrainean, și anume, cel al poetului Nicolae Labiș, mort în condiții tragice la doar 21 de ani (o moarte, ca și în cazul lui Vasyl Symonenko, survenită în urma unui „ajutor” – în Ucraina al KGB-ului, la noi, – susțin unii, – cel al Securității). Și Nicolae Labiș a fost o stea strălucitoare care s-a stins prea devreme. Despre tânărul poet român a scris nu oricine, ci Tudor Arghezi (poate cu puțină invidie...) că Nicolae Labiș este cel mai mare poet al nostru de la Mihai Eminescu până azi.

Iar acum, la marcarea a 90 de ani de la nașterea marelui poet ucrainean Vasyl Symonenko, recile și abstractele categorii filosofice *Necesitate* și *Întâmplare* capătă concretețe, și încă una foarte dureroasă.

În finalul acestor sumare rânduri, aleg pentru cititorii revistei *Ecouri ucrainene* una dintre frumoasele – și atât de actuală astăzi – poezii ale lui Vasyl Symonenko – „Ucrainei” – și o prezint în traducere românească. Poezia, care cu siguranță nu a fost pe placul autorităților sovietice, fusese scrisă cu doar un an înaintea morții poetului și poate fi considerată ca o premoniție: poetul și militantul Vasyl Symonenko a murit, dar prin opera sa a înviat odată cu independența de stat a Ucrainei lui natale. Independență și suveranitate pe care eroicul popor ucrainean le apără de trei ani cu statornică încredere și nestrămutată hotărâre împotriva invadatorului rus.

UCRAINEI

Când din disperare se ivesc speranțe
Și-n vânturile stepei-or răbufni,
Numele tău atunci mi-i bucurie
Și tot numele tău tristețe îmi va fi.

Când străfulgeră-nnorata depărtare,
Prevestind sălbatic furtuni ce gem,
Cu-al tău nume rostesc o binecuvântare
Și tot cu-al tău nume eu blestem.

Când furia taie cu paloșul cerul
Și veșnica-ți frumusețe-o strivește, iar eu
Cu numele tău mor atunci
Și totodată trăiesc în numele tău.

10. XII. 1962

Traducere din limba ucraineană
de **Corneliu IROD**

PORTRET ✖ PORTRET ✖ PORTRET ✖ PORTRET ✖ PORTRET ✖ PORTRET ✖ PORTRET

Pentru al treilea an consecutiv, ne-am petrecut sărbătorile de iarnă într-un oraș care ne-a devenit „casă”. Desigur, a fost greu să ne adaptăm la o nouă țară și la o nouă cultură, dar suntem recunoscători pentru ospitalitatea românilor.

Iryna Ihnatieva se numără printre miile de refugiați din Ucraina, care, de aproape trei ani, s-au stabilit temporar pe teritoriul României. Fiecare dintre aceștia a venit cu propria poveste de viață, planuri de viitor și visuri, pe care sperau ca într-o bună zi să le realizeze, însă războiul izbucnit în țara lor i-a determinat să-și lase în urmă locuința, familia și patria natală, doar pentru a căuta în străinătate o viață normală și liniștită pentru copiii lor fără sunetul asurzitor al sirenelor, fără zgomotul de șenile al tancurilor, fără șuieratul gloanțelor și fără drone care împânzeau cerul senin, fără imaginea dezolantă a clădirilor, a școlilor și a bisericilor bombardate de invadatorul rus. Cu toate că au trecut deja trei ani, aceste amintiri cutremurătoare îi urmăresc la tot pasul, mă urmăresc chiar și pe mine, care am relatat poveștile lor, prin prisma meseriei de jurnalist. În cazul în care vă întrebați de ce am ales-o tocmai pe Iryna drept personaj principal al acestui interviu, răspunsul o să vă las să-l descoperiți în interviul ce urmează:

Mihaela Bumbuc (M.B.): Iryna, vorbești fluent limba română, unde ai învățat-o?

Iryna Ihnatieva (I.I.): Eu sunt originară din Republica Moldova, din orașul Chișinău, acolo am studiat la un liceu cu predare în limba română, însă provin dintr-o familie mixtă ucraineano-moldovenească.

M.B.: Am înțeles că te-ai refugiat în Timișoara din Ucraina. În ce oraș ai locuit?

I.I.: La vârsta de 18 ani, m-am căsătorit cu un ucrainean pe nume Victor și ne-am mutat în orașul Odesa. Împreună avem o familie minunată cu trei copii: fiul meu cel mare a împlinit deja 19 ani, fiica, 17 ani, iar mezinul, 13 ani. De altfel, acesta a fost și motivul pentru care am decis să plecăm din Ucraina, când a izbucnit războiul.

M.B.: Au trecut deja trei ani. Ți mai aduci aminte de acele clipe, când ați decis să fugiți?

I.I.: Toate aceste lucruri parcă s-au întâmplat ieri. Când a început războiul, ne-am confruntat cu întrebarea: ce să facem în continuare, să rămânem sau să plecăm? O panică generală a cuprins orașul, oamenii erau speriați, încercau să plece, iar noi nu știam ce să facem și încotro s-o apucăm. Având mulți prieteni și cunoștințe, am decis să plecăm împreună pentru a ne simți mai în siguranță, ne era frică pentru viața copiilor noștri, de aceea am hotărât să ajungem măcar până la Chișinău, în orașul meu natal. Însă, din cauza traficului intens, călătoria a fost foarte dificilă, mașinile abia dacă se deplasau cu 10 km/h, iar, uneori, nu ne mișcam din loc din cauza aglomerației. Toată lumea încerca să părăsească orașul cât mai repede, de frica războiului.

M.B.: În câte ore ați ajuns în Republica Moldova?

I.I.: De la Odesa până la Chișinău sunt, de obicei, trei ore și jumătate, dar noi am făcut șaptesprezece ore, am plecat ziua și am ajuns la punctul de trecere al frontierei a doua zi dimineața. După ce am trecut granița, ne-am oprit în Chișinău, pentru a ne odihni puțin, pentru că eram foarte obosiți, epuizați și stresați. Din cauza panicii, nici nu simțeam foamea. A fost o mare minune că am reușit să plecăm!

M.B.: Cum ați ajuns în România?

I.I.: În grupul nostru erau oameni care voiau să ajungă la Timișoara, acolo erau așteptați de familie, așa că am decis să mergem împreună cu toți până la Timișoara. După ce am petrecut noaptea la niște prieteni, dimineața devreme, am plecat spre România. Ajungând la frontieră, am văzut un flux mare de ucraineni care așteptau și ei să treacă. Am constatat că majoritatea nu aveau pașapoarte, doar certificat de naștere pentru copii. Desigur, la început, nu erau lăsați să treacă cei care nu aveau pașapoarte biometrice, iar în grupul nostru era o fată care avea doar buletinul. Am apelat la prietenii noștri din România pentru ajutor. În acest timp, insistam să fim lăsați să trecem cu toții, împreună. A fost o atmosferă tensionată, cozi interminabile de mașini și de mame cu copii, care așteptau plângând, cu speranța că totuși autoritățile vor avea milă și vor fi lăsate să treacă mai repede, fără să îndure prea mult frigul de afară. Într-un final, veștile bune au venit: în Parlament, a fost organizată o ședință de urgență cu privire la fluxul de refugiați. S-a decis permiterea trecerii frontierei, indiferent de documente. A fost o veste minunată pentru toată lumea!

M.B.: După ce ați ajuns pe teritoriul României, ce s-a întâmplat?

I.I.: La acel moment, nu erau traducători. Când polițiștii de frontieră români au aflat că eu și o altă fată din grup vorbim românește, ne-au rugat să rămânem și să ajutăm la

traduceri. Am petrecut toată noaptea traducând, a fost foarte greu atât din punct de vedere moral, cât și fizic, pentru că oamenii fugeau de război, erau speriați și plângeau. În mare parte, erau femei cu copii, soții lor le organizaseră călătoria, cu speranța că vor ajunge în locuri sigure.

M.B.: Cum a fost călătoria spre Timișoara?

I.I.: Călătoria a fost grea, nu știam ce ne așteaptă, nu aveam nici resurse financiare, însă acest lucru nu mai conta, erau simple detalii. Eram liniștiți pentru viața copiilor noștri și încrezători, fără frica războiului. Aici am început să primim numeroase solicitări de ajutor din partea ucrainenilor care au aflat despre noi. Ne-au cerut să îi ajutăm să plece din Ucraina, să le organizăm transportul, să le găsim cazare și să le oferim informații despre cum să se descurce în România. Astfel, am început o activitate intensă, ajutând oameni din diferite regiuni ale Ucrainei. Din ce în ce mai mulți oameni veneau la noi în Timișoara, după care rămâneau aici, noi confruntându-ne cu o situație pe care nu o anticipaserăm, nu aveam resurse financiare și nu știam cum vom face față, eram șocați de tot ce se întâmpla. Inițial, plănuisem împreună cu familia să rămânem doar câteva săptămâni în țară, după care să plecăm în Europa, dar nevoia de traducători și de ajutor pentru ucraineni ne-a determinat să rămânem în orașul de pe malul Begăi. Astfel, cu ajutorul unei biserici locale, am început să oferim servicii de traducere ori de câte ori era nevoie. Am continuat să aducem oameni din Ucraina, inclusiv și din alte țări veneau ucraineni, care doreau să se stabilească aici, mai aproape de patria natală. De atunci, activitatea noastră în sprijinul ucrainenilor continuă, iar, actualmente, lucrez la Organizația Salvați Copiii și pot spune că am avut o colaborare foarte strânsă cu voi, reprezentanții Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România. Ne-ați fost alături și ne-ați sprijinit ori de câte ori a fost nevoie, iar noi vă considerăm familia noastră din Timișoara.

M.B.: Îmi aduc aminte de prima noastră întâlnire pe holurile Spitalului de Copii „Louis Turcanu” din Timișoara, în vara anului 2022, când am fost chemată de urgență pentru a ajuta medicii din ambulatoriu la traducere: era vorba de o minoră care a fost adusă în urma unui accident rutier.

I.I.: Așa este, atunci ne-am întâlnit pentru prima dată. Noi am organizat, împreună cu biserica de care aparțin, o tabără pentru ucraineni undeva lângă Dunăre. În drum spre tabără, a avut loc un accident de mașină, în care erau implicate câteva familii cu copii, acestea

călătoreau în același microbuz. Din fericire, toți pasagerii au supraviețuit, dar a urmat o perioadă lungă de spitalizare pentru doi copii minori, mamica lor și încă o persoană adultă. Familia era împărțită, copiii erau internați la două unități sanitare diferite din Timișoara, iar adulții în alt județ. Am primit mult ajutor din partea românilor, însă multe lucruri nu ne erau clare și nu știam ce să facem, cum să procedăm în situații atât de critice. Vă suntem recunoscători pentru tot sprijinul și susținerea de care ați dat dovadă, ați fost alături de cele două fetițe încă de la sosirea lor în ambulatoriu, ați ținut legătura cu părinții și, până la externare, nu le-ați abandonat. Nu a fost ușor, una dintre micuțe era sugar și necesita foarte multă atenție, nu putea fi lăsată singură, fără supraveghere, așa că ne-am organizat în schimburi pentru a putea sta cu cea mică, care acum este un copil sănătos și vesel. Îmi aduc aminte că, după serviciu, făceați naveta între cele două spitale, iar, între timp, mai ajutați și alți ucraineni care treceau pragul Uniunii Ucrainenilor. Vă mulțumim din suflet pentru tot ceea ce ați făcut pentru noi!

Mihaela BUMBUC